

Dolegliwości chorego leżącego

Autor
Aleksandra Lademann
Pielęgniarka, Specjalista opieki paliatywnej

3 minuty czytania

Osoba chora, leżąca może cierpieć z powodu różnych dolegliwości, wynikających z postępującej choroby. Opiekunowi trudno będzie wyeliminować dolegliwości chorego leżącego na stałe, ale może pomóc mu **lepiej funkcjonować**, pomimo nieprzyjemnych objawów.

Odpowiednie postępowanie przy danej dolegliwości pozwoli zminimalizować objawy, zapewnić spokój i bezpieczeństwo. Towarzyszenie choremu i uważne wsłuchanie się w jego potrzeby jest jednym z elementów walki z dolegliwościami osoby chorej, np. onkologicznie.

Bardzo ważna jest edukacja jak rozpoznać objawy. Opiekun powinien wiedzieć, które dolegliwości są podstawą do niepokoju. Jeśli chory [kwalifikuje się do opieki paliatywnej](#), instruktaż jak postępować przy dolegliwościach chorego możesz uzyskać od specjalistów z [zespołu opieki paliatywnej](#).

Najczęstsze dolegliwości chorej osoby leżącej w łóżku:

- ✓ **dolegliwości bólowe** - spowodowane są najczęściej samą chorobą nowotworową, wcześniejszym leczeniem przeciwnowotworowym, ograniczeniem ruchu lub długotrwałym unieruchomieniem
- ✓ **osłabienie i zmęczenie** - najczęściej jest wynikiem wyniszczenia organizmu chorobą, niedożywieniem, postępowaniem choroby, osłabieniem siły mięśniowej, towarzyszącymi dolegliwościami
- ✓ **duszność** - bezpośrednio związana z nowotworem, postępowaniem innych chorób lub tzw. duszność psychogenna występująca pod wpływem stresu, lęku, napadu paniki, stanów depresyjnych
- ✓ **brak apetytu** - to częsta przypadłość i etap chorowania, szczególnie w trakcie lub po terapiach nowotworowych
- ✓ **dolegliwości układu pokarmowego** (zaparcia, biegunki, nudności i wymioty) - spowodowane zazwyczaj przez sam proces nowotworowy ale również przez stosowane leki, zbyt małą ilość spożywanych płynów, niski poziom sprawności ruchowej, choroby metaboliczne, zaburzenia psychiczne, jako skutek wcześniej stosowanego leczenia np. chemioterapii czy radioterapii, nietolerancję niektórych składników żywieniowych
- ✓ **suchość w jamie ustnej** zmiany w jamie ustnej - towarzyszące duszności lub wywołane przez jednostkę chorobową (w tym zakażenia bakteryjne i wirusowe)

niedożywienie - najczęściej grozi osobom w podeszłym wieku, chorym z chorobami układu

- ✓ oddechowego, chorym z nowotworami złośliwymi i z chorobami układu pokarmowego (zwłaszcza jelit), osobom z bardzo niską masą ciała przed chorobą, osobom z przewlekłymi chorobami metabolicznymi tj. cukrzyca
- ✓ **obrzęki** - przyczyną mogą być: choroby nerek, serca, złe wchłanianie białka, alergie pokarmowe, rozrost guza z uciskiem na naczynia limfatyczne, brak ruchu, nieprawidłowe ułożenie z uciskiem np. ręki w leżeniu na boku
- ✓ **odleżyny** - powstałe w wyniku niedokrwienia, kiedy skóra jest uciskana przez dłuższy czas, nieleczone lub nieodpowiednio pielęgnowane mogą doprowadzić do ciężkiego zakażenia chorego
- ✓ podwyższona temperatura - najczęściej spowodowana postępowaniem choroby nowotworowej, infekcji lub zakażenia, zaburzeniem odporności, odstawieniem leków
- ✓ **objawy depresji**, zaburzenia zachowania, obniżenie nastroju
- ✓ niepewność o przyszłość, **strach, lęk**, niepokój, brak poczucia bezpieczeństwa, często brak pełnych i prawdziwych informacji na temat własnego zdrowia, bezradność, zależność od osób innych, brak wpływu na własne życie, nierozwiązane problemy (finansowe, rodzinne, osobiste), utrata pełnionej dotychczas roli w rodzinie, smutek, żal, brak poczucia własnej wartości

Przy dolegliwościach chorego opiekun powinien

- ✓ Rozmawiać z chorym rzeczowo, być spokojnym, wyrozumiałym. Używać słów: "rozumiem co możesz czuć", "chcę pomóc zmniejszyć twoje dolegliwości", "nie zrobię nic wbrew twojej woli".
- ✓ Nie okłamywać chorego, być szczerym co do stanu zdrowia chorego.
- ✓ Zawsze informować o chęci lub obowiązku wykonania danej czynności.
- ✓ Nie robić nic wbrew woli chorego, na siłę (chyba, że jest to konieczne i działamy dla dobra chorego. W sytuacji konieczności należy wytłumaczyć dlaczego jest to konieczne).
- ✓ Pytać o problemy, obawy, dolegliwości.
- ✓ Słuchać i obserwować chorego, reagować na jego sygnały, szczególnie te niewerbalne, tj. grymasy lub jęki.
- ✓ Zapewnić choremu bezpieczeństwo i intymne warunki.
- ✓ Nie krzyczeć, nie unosić głosu.
- ✓ Dbać o dobrą, spokojną, przyjazną atmosferę.
- ✓ Uszanować, jeżeli chory woli przebywać w samotności.

Materiały zamieszczone w serwisie bliskochorego.pl są opracowane przez ekspertów z dziedziny opieki paliatywnej, zgodnie z ich najlepszą wiedzą i doświadczeniem. Materiały te nie stanowią porady lekarskiej i psychologicznej, mają wyłącznie charakter informacyjny i nie mogą zastąpić bezpośredniej konsultacji ze specjalistą. W razie konieczności uzyskania pomocy medycznej należy zgłosić się do właściwego specjalisty.

